

DOI: [10.32702/2307-2156-2021.4.32](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.4.32)

УДК 353:332.1

Є. О. Діденко,

к. е. н., доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
ORCID ID: 0000-0003-0290-732X

Т. Р. Цалко,

к. е. н., доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-4609-8846

Н. М. Кирилко,

старший викладач кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-9099-5229

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНА ВИМОГА ЕФЕКТИВНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Ye. Didenko

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Management and Public
Administration, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv*

T. Tsalko

*PhD in Economics Associate Professor of the Department of Management and Public
Administration, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv*

N. Kyrilko

*Senior Lecturer of the Department of Management and Public Administration,
Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv*

STRATEGIC POTENTIAL RESEARCH AS AN IMPORTANT REQUIREMENT FOR EFFECTIVE REGIONAL MANAGEMENT

Авторами сформовано теоретико-методичні засади дослідження стану стратегічного потенціалу регіону. В статті розглянуто поняття регіону. Зазначено, що регіон є територіальним об'єднанням, що базується на спільних для населення засадах політичного, економічного або соціокультурного типу. Регіон виступає системою, що може мати як внутрішньодержавний, так і міждержавний характер. Регіон є ареною відносин між населенням, владою та бізнесом, якість яких у підсумку визначає ступінь регіонального розвитку. Стан регіонального розвитку в загальнодержавному аспекті виступає важливою умовою забезпечення національної безпеки країни. Сталий регіональний розвиток є

неможливий без функціонування діючої системи розвитку його потенціалу у стратегічній перспективі. Розвиток регіону – багатовимірний і багатоаспектний процес, який зазвичай розглядається з точки зору сукупності різних соціальних і економічних цілей.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що стратегічне регіональне управління є складним процесом. Воно потребує виявлення як ключових проблем і загроз, так і наявних перспектив розвитку регіону. В статті доведено, що цей процес базується на зваженому дослідженні стану стратегічного потенціалу регіону та передбачає застосування комплексного методичного інструментарію. Фундаментом управління стратегічним розвитком регіону виступає комплексне дослідження рівня його потенціалу. Даний процес передбачає не лише безпосереднє оцінювання рівня стратегічного потенціалу регіону на конкретний момент, а і дослідження його стану у динаміці із застосуванням прогнозних моделей. Загалом такий підхід має дозволити комплексно виявляти бар'єри та перспективи регіонального розвитку за основними підсистемами стратегічного потенціалу, сприяти аналітичному обґрунтуванню управлінських рішень на різних рівнях в ході їх розробки та прийняття.

В статті запропоновано методичний підхід до оцінки стратегічного потенціалу регіону. Запропонований показник оцінки дозволяє оцінити все підсистеми регіонального розвитку. Розрахований інтегральний показник узагальнює сукупність одиничних показників і чисельною характеристикою відображає відносну оцінку рівня підсистем.

The authors formed the theoretical and methodological foundations of the study of the state of the strategic potential of the region. The article considers the concept It is noted that the region is a territorial association based on common to the population principles of political, economic or socio-cultural type. The region is a system that can be both domestic and interstate. The region is an arena of relations between the population, government and business, the quality of which ultimately determines the degree of regional development. The state of regional development in the national aspect is an important condition for ensuring the national security of the country. Sustainable regional development is impossible without the functioning of the current system of development of its potential in the strategic perspective. Regional development is a multidimensional and multifaceted process that is usually viewed in terms of a set of different social and economic goals.

This allows us to conclude that strategic regional governance is a complex process. It needs to identify both key issues and threats and the current prospects for the region's development. The article proves that this process is based on a balanced study of the strategic potential of the region and involves the use of comprehensive methodological tools. The foundation of the management of strategic development of the region is a comprehensive study of the level of its potential. This process involves not only a direct assessment of the level of strategic potential of the region at a particular time, but also a study of its state in the dynamics using forecast models. In general, such an approach should allow comprehensive identification of barriers and prospects for regional development in the main subsystems of strategic potential, to facilitate the analytical justification of management decisions at various levels during their development and adoption.

The article proposes a methodical approach to assessing the strategic potential of the region. The proposed evaluation indicator allows to evaluate all subsystems of regional development. The calculated integrated indicator summarizes the set of unit indicators and the numerical characteristic reflects the relative assessment of the level of subsystems.

Ключові слова: регіон; територіальна одиниця; регіональний розвиток; сталий розвиток; стратегічний потенціал; національна безпека.

Keywords: region; territorial unit; regional development; sustainable development; strategic potential; national security.

Постановка проблеми. Розвиток регіону – багатовимірний і багатоаспектний процес, який зазвичай розглядається з точки зору сукупності різних соціальних і економічних цілей. Навіть якщо мова йде тільки про економічний розвиток, воно зазвичай розглядається спільно з розвитком соціального. Соціально-економічний розвиток включає в себе такі аспекти, як: зростання виробництва і доходів; зміни в інституційній, соціальній і адміністративній структурах суспільства; зміни в суспільній свідомості; зміни в традиціях і звичках.

В даний час основною метою економічного розвитку більшості країн світу і їх регіонів є поліпшення якості життя населення. Тому процес соціально-економічного розвитку включає в себе три найважливіші складові:

- підвищення доходів, поліпшення здоров'я населення і підвищення рівня його освіти;
- створення умов, які сприяють зростанню самоповаги людей в результаті формування соціальної, політичної, економічної та інституційної систем, орієнтованих на повазі до людської гідності;
- збільшення ступеня свободи людей, в тому числі їх економічної свободи.

Останні дві складові якості життя не завжди враховуються при оцінках ступеня соціально-економічного розвитку країн і регіонів, проте останнім часом в економічній науці і політичній практиці їм надається все більше значення. Водночас в економічній літературі багато різних підходів до оцінки рівня розвитку регіону в цілому, але всебічної оцінки, яка б охоплювала всі наявні фактори і одночасно виявляла нові, на нашу думку, не існує.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Оцінюванню рівня стратегічного потенціалу регіону та його підсистем присвячена низка праць таких науковців, як: Б. Ахмедов, Є. Ахромкін, В. Безверха, А. Воронкова, В. Герасименко, З. Герасимчук, Л. Глезман, М. Грузд, К. Давискіба, В. Дубіщев, Є. Жогліна, Т. Крушельницька, М. Латинін, С. Мамедов, М. Маниліч, Г. Маслова, М. Огієнко, Я. Олейник, Н. Павлішина, Н. Педченко, О. Петряєв, Т. Рябоволик, В. Стрілець, Л. Чайникова, І. Червяков та ін. Проте єдине бачення підходу до дослідження як стану потенціалу регіону загалом, так і його складових відсутнє.

Постановка завдання. Завданням дослідження виступає формування теоретико-методичних засад дослідження стану стратегічного потенціалу регіону.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на матеріали наукових праць [1, 9, 12], можна зробити наступні висновки:

- регіон є територіальним об'єднанням, що базується на спільних для населення засадах політичного, економічного або соціокультурного типу;
- регіон виступає системою, що може мати як внутрішньодержавний, так і міждержавний характер;
- регіон є ареною відносин між населенням, владою та бізнесом, якість яких у підсумку визначає ступінь регіонального розвитку;
- стан регіонального розвитку в загальнодержавному аспекті виступає важливою умовою забезпечення національної безпеки країни;
- сталий регіональний розвиток є неможливий без функціонування діючої системи розвитку його потенціалу у стратегічній перспективі.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що стратегічне регіональне управління є складним процесом. Воно потребує виявлення як ключових проблем і загроз, так і наявних перспектив розвитку регіону. Цей процес базується на зваженому дослідженні стану стратегічного потенціалу регіону та передбачає застосування комплексного методичного інструментарію.

Оскільки потенціал регіону є системою [2, 10, 11, 12] (фінансово-інвестиційний, виробничий, інноваційний, природо-ресурсний, соціально-трудовий, ринковий, інфраструктурний, інституційний тощо), стає зрозуміло, що оцінювання його рівня є багатофакторним завданням. Даний процес спирається на виявлення найбільш значимих кількісних та якісних показників з їх подальшим групуванням та інтеграцією.

Відповідно до зазначеного, представимо на рис. 1 процес оцінювання рівня стратегічного потенціалу регіону.

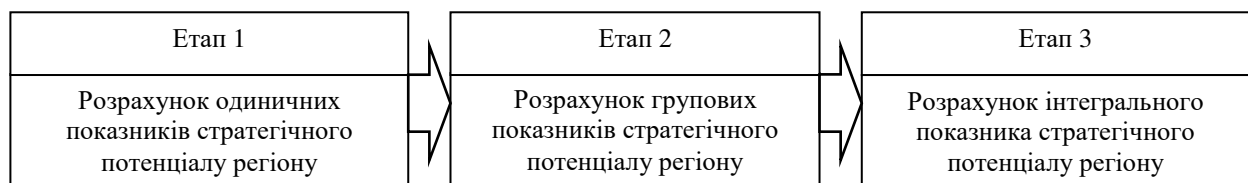

Рис. 1. Процес оцінювання стратегічного потенціалу регіону

Проте варто зауважити, що оцінка надає можливість визначити джерела загроз стабільному і ефективному функціонуванню на даний момент розвитку, але не завжди дозволяє у повній мірі визначити очікуваний характер тенденції у майбутньому. Задля вирішення останнього завдання в ході дослідження доцільно проводити прогнозування та комплексно визначити ступінь ризикозахищеності регіонального розвитку [4].

З урахуванням зазначеного, представимо на рис. 2 методичний підхід до дослідження стану стратегічного потенціалу регіону.

Етап 1	Формування системи одиничних показників стратегічного потенціалу регіону за основними складовими та їх розрахунок
Етап 2	Формування рівнянь функцій бажаності за одиничними показниками стратегічного потенціалу регіону задля зведення їх значень до єдиних меж вимірювання
Етап 3	Розрахунок групових показників стратегічного потенціалу регіону
Етап 4	Розрахунок інтегрального показника стратегічного потенціалу регіону
Етап 5	Прогнозування рівня стратегічного потенціалу регіону у перспективі
Етап 6	Оцінювання ступеня ризикозахищеності регіонального розвитку

Рис. 2. Методичний підхід до дослідження стану стратегічного потенціалу регіону

Оскільки процес оцінювання рівня стратегічного потенціалу потребує використання як якісних, так і кількісних показників, які, в свою чергу, можуть мати різні діапазони вимірювання та рекомендовані значення, традиційною проблемою виступає їх зведення до єдиних меж. У цьому разі інтегральний показник стратегічного потенціалу регіону розглядається в контексті узагальнюючої оцінки, що визначається межею бажаності одиничних показників [3, 5, 9]. Під нею розуміється граничний кількісний вимір відносного значення конкретного одиничного показника стратегічного потенціалу регіону. Його можна визначити за допомогою функції бажаності:

$$d_j = \exp[-\exp(-y(a_i))], \quad (1)$$

де $y(a_i)$ – функція, пов’язана з одиничними показниками стратегічного потенціалу регіону; a_i – значення i -го одиничного показника стратегічного потенціалу регіону; $i = 1, 2, \dots, n$; n – кількість показників, що обрано для здійснення оцінювання; d_j – інтервали бажаності показників; $j = 1, 2, \dots, m$; m – кількість періодів дослідження.

Значення показника отриманого таким чином показника знаходиться у конкретному інтервалі від 0 до 1 ($d_j \rightarrow 0$ – погіршення рівня одиничного показника за конкретною підсистемою стратегічного потенціалу; $d_j \rightarrow 1$ – поліпшення значення показника).

Функцію, пов’язану з одиничними показниками стратегічного потенціалу регіону, можна представити наступним чином:

$$y = b_0 + b_1 \times a_i, \quad (2)$$

де b_0 та b_1 – коефіцієнти функції, які визначаються за допомогою методу найменших квадратів:

$$b_0 = \frac{\sum_{i=1}^n y_i \times \sum_{i=1}^n a_i^2 - \sum_{i=1}^n a_i \times \sum_{i=1}^n y_i \times a_i}{n \times \sum_{i=1}^n a_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n a_i\right)^2}, \quad (3)$$

$$b_1 = \frac{n \times \sum_{i=1}^n y_i a_i - \sum_{i=1}^n a_i \times \sum_{i=1}^n y_i}{n \times \sum_{i=1}^n a_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n a_i\right)^2}. \quad (4)$$

Оскільки межі бажаності можуть бути варіативними в залежності від певних умов, комплексна оцінка показника за кожною підсистемою стратегічного потенціалу регіону K_w розглядається, як середнє геометричне значення:

$$K_w = \sqrt[n]{\prod_{j=1}^n d_j}, \quad (5)$$

де w – індекс підсистеми стратегічного потенціалу регіону ($w = 1, 2, \dots, f$); f – кількість підсистем стратегічного потенціалу.

Варто зауважити, що складність структурування потенціалу регіону може вимагати впровадження додаткового розрахункового рівня – субгрупових показників, що дозволить спростити безпосередній процес дослідження та трактування оціночних результатів.

В свою чергу, аналогічний підхід використовується і при розрахунку інтегрального показника стратегічного потенціалу регіону K_{cnp} :

$$K_{cnp} = \sqrt[f]{\prod_{w=1}^f K_w} \quad (6)$$

Розрахований таким чином інтегральний показник узагальнює сукупність одиничних показників і чисельною характеристикою відображає відносну оцінку рівня підсистем.

У табл. 1 наведено характеристику оцінки рівня стратегічного потенціалу регіону в залежності від діапазонів отриманих значень.

Таблиця 1.

Діапазони значення інтегрального показника стратегічного потенціалу регіону [3, 8]

Діапазон значень	Характеристика оціночних результатів
0,00 – 0,19	незадовільний рівень стратегічного потенціалу регіону
0,20 – 0,36	низький рівень стратегічного потенціалу регіону
0,37 – 0,62	задовільний рівень стратегічного потенціалу регіону
0,63 – 0,79	добрий рівень стратегічного потенціалу регіону
0,80 – 1,00	відмінний рівень стратегічного потенціалу регіону

Отримані таким чином значення дозволяють здійснювати порівняльний аналіз, з одного боку, для різних регіонів протягом одного періоду, а також, з іншого, – для однієї територіальної одиниці в різні часові точки.

Важливим етапом представленого вище методичного підходу виступає прогнозування, ключовою метою якого виступає деталізація тенденцій зміни стратегічного потенціалу регіону та дослідження ймовірних змін як його загального рівня, так і стану підсистем в контексті прояву тих чи інших факторів. Одним з основних напрямів у цьому разі виступає застосування адаптивних прогнозних моделей, зокрема Брауна та Хольта [3, 6]. Доцільність їх використання в ході дослідження пояснюється можливістю врахування нерівноцінності рівнів часового ряду, що дозволяє збільшити важливість останніх, або попередніх періодів. Вагомою перевагою цих моделей є здатність швидко пристосовувати структуру та параметри до змін умов середовища. Основним інструментом прогнозування виступає модель з єдиним фактором часу. При визначенні параметрів моделі спостереженням привласнюється різна вагомість в залежності від ступеня впливу на поточний рівень.

Представимо ключові характеристики адаптивних прогнозних моделей у табл. 2.

Таблиця 2.

Ключові характеристики прогнозних моделей [3, 6]

Модель Брауна		Модель Хольта	
Параметр моделі	$AO_t = AO_{t-1} + AI_{t-1} + (1 - B^2) \times E_t$	Згладжений ряд	$L_t = A \times K_{cnp \phi t} + (1 - A) \times (L_{t-1} + T_{t-1})$
Параметр моделі	$AI_t = AI_{t-1} + (1 - B)^2 \times E_t$	Тренд	$T_t = B \times (L_t - L_{t-1}) + (1 - B) \times T_{t-1}$
Прогнозне значення	$K_{cnp p t} = AO_{t-1} + AI_{t-1} \times l$	Прогнозне значення	$K_{cnp p t} = L_{t-1} + T_{t-1} \times l$
де, t – період часу, що розглядається; E – відхилення між розрахунковим ($K_{cnp p t}$) та фактичним ($K_{cnp \phi t}$) значенням стратегічного потенціалу регіону; B – коефіцієнт дисконтування даних; l – часовий крок.		де, t – період часу, що розглядається; $K_{cnp \phi t}$ – фактичне значення стратегічного потенціалу регіону; A та B – коефіцієнти згладжування даних; l – часовий крок.	

Важливим аспектом являється оцінка якості моделі, що проводиться на основі розрахунку середньої абсолютної помилки прогнозу ($\Delta \rightarrow 0$):

$$\overline{\Delta} = \sum_{t=1}^m \frac{|K_{cnp p t} - K_{cnp \phi t}|}{K_{cnp \phi t}} \quad (7)$$

Останнім кроком застосування запропонованого методичного підходу виступає встановлення рівня ризикозахищеності регіонального розвитку. Основою цього виступає статистичний метод, що ґрунтується на теорії ймовірності розподілу випадкових величин [7].

Відповідно до цього передбачається розрахунок:

1. Середньоквадратичного відхилення рівня стратегічного потенціалу:

$$K_{cnp}^{скв} = \sqrt{\frac{\sum_{t=1}^m (K_{cnp t} - \overline{K_{cnp}})^2}{m}} \quad (8)$$

2. Семіквадратичного відхилення рівня стратегічного потенціалу:

$$K_{cnp}^{св} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^m (K_{cnp\ i} - \bar{K}_{cnp})^2 \times I_n}{m_n}}, \quad (9)$$

де, I_n – індикатор несприятливих відхилень (0 – у разі сприятливого та 1 – несприятливого відхилення); m_n – кількість періодів дослідження, коли спостерігалися несприятливі значення рівня стратегічного потенціалу.

Сутність даного показника походить з того, що ризик пов'язаний з несприятливими наслідками. Відповідно, чим його значення нижче, тим менша можливість їх настання.

3. Коефіцієнту варіації:

$$K_v = \frac{K_{cnp}^{св}}{K_{cnp}}. \quad (10)$$

4. Коефіцієнту семіваріації:

$$K_{св} = \frac{K_{cnp}^{св}}{K_{cnp}}. \quad (11)$$

Наближення коефіцієнтів варіації та семіваріації до 0 свідчатиме про стабільність розвитку регіону загалом.

5. Коефіцієнт сподіваної зміни рівня стратегічного потенціалу регіону при запланованому значенні (визначається за рахунок співставлення сприятливих та несприятливих спостережень):

а) якщо метою дослідження є визначення ймовірності зниження рівня стратегічного потенціалу регіону:

$$K_{cnp}^{сп-} = \frac{|K_{cnp}^{нз}|}{|K_{cnp}^{сз} + |K_{cnp}^{нз}||}. \quad (12)$$

б) якщо метою дослідження є визначення ймовірності підвищення рівня стратегічного потенціалу:

$$K_{cnp}^{сп+} = \frac{|K_{cnp}^{сз}|}{|K_{cnp}^{сз} + |K_{cnp}^{нз}||}. \quad (13)$$

Значення сприятливого результату рівня стратегічного потенціалу визначається за рахунок співставлення сприятливих та очікуваних значень:

$$K_{cnp}^{сз} = \sum_{b=1}^r (K_{cnp}^c - K_{cnp}^{оч\ b}). \quad (14)$$

де, b – індекс періоду коли отримано сприятливе значення; r – кількість періодів коли отримано сприятливий результат.

Значення несприятливого результату рівня стратегічного потенціалу розраховується за рахунок співставлення несприятливих та очікуваних значень:

$$K_{cnp}^{нз} = \sum_{f=1}^g |K_{cnp}^н - K_{cnp}^{оч\ f}|, \quad (15)$$

де f – індекс періоду, коли було отримано несприятливе значення; g – кількість періодів коли було отримано несприятливий результат.

Висновки. Як бачимо, фундаментом управління стратегічним розвитком регіону виступає комплексне дослідження рівня його потенціалу. Даний процес передбачає не лише безпосереднє оцінювання рівня стратегічного потенціалу регіону на конкретний момент, а і дослідження його стану у динаміці із застосуванням прогнозних моделей. Загалом такий підхід має дозволити комплексно виявляти бар'єри та перспективи регіонального розвитку за основними підсистемами стратегічного потенціалу, сприяти аналітичному обґрунтуванню управлінських рішень на різних рівнях в ході їх розробки та прийняття. Проте важливим питанням постає зважений відбір одиничних показників, які достатньою мірою можуть надати змогу охарактеризувати стан стратегічного потенціалу регіону.

Література.

1. Герасимів З. М. Основні підходи до розуміння поняття «регіон» / З. М. Герасимів // Агросвіт. – 2012. – № 5. – С. 24-26.
2. Давискіба К. В. Економічний потенціал регіону та його ефективне використання в умовах ринкової трансформації: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.10.01 / К.В. Давискіба. – Х., 2005. – 20 с.
3. Діденко Є. О. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства та прогнозування її рівня в майбутньому / Є. О. Діденко, В. І. Бокій // Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. – Т.5, № 257.– С. 1332-1336.
4. Діденко Є. О. Науково-методичний підхід до оцінки рівня економічної безпеки підприємства / Є. О. Діденко, В. І. Бокій // Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2011. – Т.1., №266.– С. 250-254.

5. Камышникова Э. В. Качественная оценка экономической безопасности предприятия на основе использования функции желательности / Э. В. Камышникова // *Економіка : проблеми теорії та практики*. – 2009. – Вип. 251, Т. 3. – С. 571-577.
6. Лукашин Ю. П. Адаптивные методы краткосрочного прогнозирования временных рядов : Учеб. пособие / Ю. П. Лукашин – М. : Финансы и статистика, 2003. – 416 с.
7. Лук'янова В. В. Економічний ризик : Навч. посіб. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач – К. : Академ-видав, 2007. – 464 с.
8. Мартиненко М. М. Стратегічний менеджмент : Підручник / М. М. Мартиненко, І. А. Ігнат'єва – К. : Каравела, 2006. – 320 с.
9. Мірзоева Т. В. До визначення сутності поняття «регіон» / Т. В. Мірзоева, О. А. Томашевська // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2011. – № 23. – С. 48-50.
10. Потенціал розвитку територій : методологічні засади формування і нарощення : монографія / О. Ю. Бобровська, Т. А. Крушельницька, М. А. Латинін [та ін.]; за заг. ред. д. держ. упр., проф. О. Ю. Бобровської. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 362 с.
11. Синиця С. М. Визначення напрямків підвищення економічного потенціалу регіонів / С. М. Синиця, С. Є. Лешаніч // *Економічний аналіз*. – 2015. – Т. 20. – С. 285-294.
12. Tsalko T., Nevmerzhytska S., Didenko Ye., Kharchenko T., Bondarenko S. Optimization of goods implementation on the basis of development of business process re-engineering. *Journal of Management Information and Decision Sciences*. 2020. Volume 23, Issue: 2. URL: <https://www.abacademies.org/journals/month-june-year-2020-vol-23-issue-2-journal-jmids-past-issue.html>

References.

1. Herasymiv, Z. M. (2012), "Basic approaches to understanding the concept of "region", *Agrosvit*, vol. 5, pp. 24-26.
2. Davy`skiba, K.V. (2005), "Economic potential of the region and its effective use in the conditions of market transformation", Abstract of Ph.D. dissertation, Global economy, Kharkiv National Road University, Kharkiv, Ukraine.
3. Didenko, Ye.O. and Bokij, V.I. (2009), "Assessment of the level of economic security of the enterprise and forecasting its level in the future", *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, vol. 5, no. 257, pp. 1332-1336.
4. Didenko, Ye.O. and Bokij, V.I. (2009), "Scientific and methodological approach to assessing the level of economic security of the enterprise", *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, vol. 1, no. 266, pp. 250-254.
5. Kamyshnykova, E. V. (2009), "Qualitative assessment of the economic security of the enterprise based on the use of the desirability function", *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, vol. 3, no. 251, pp. 571-577.
6. Lukashyn, Yu. P. (2003), *Adaptivnye metody kratkosrochnoho prohozyrovanyia vremennykh riadov* [Adaptive methods for short-term forecasting of time series], Fynansy y statystyka, Moscow, Russia.
7. Luk'ianova, V. V. and Golovach, T.V. (2007), *Ekonomichnyy ryzyk*, [Economic risk], Akadem-vy`dav, Kyiv, Ukraine.
8. Martynenko, M. M. and Ihnat'ieva, I.A. (2006), *Stratehichnyj menedzhment* [Strategic management], Karavela, Kyiv, Ukraine.
9. Mirzoieva, T.V. and Tomashevs`ka, O.A. (2011), "To define the essence of the concept of "region", *Invest`tsii: praktyka ta dosvid*, vol. 23, pp. 48-50.
10. Bobrovs'ka, O.Yu. Krushel'ny`cz`ka, T.A. and Laty`nin, M.A. (2017), *Potentsial rozvytku terytorij : metodolohichni zasady formuvannia i naroschennia* [Potential of development of territories: methodological bases of formation and increase], DRIDU NADU, Dnipro, Ukraine.
11. Sy`ny`cya, S.M. and Leshany`ch, S.Ye. (2015), "Determining areas for increasing the economic potential of regions", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 1, pp. 285-294.
12. Tsalko, T. Nevmerzhytska, S. Didenko, Ye. Kharchenko, T. and Bondarenko, S. (2020), "Optimization of goods implementation on the basis of development of business process re-engineering", *Journal of Management Information and Decision Sciences*, vol. 23, issue. 2, available at: <https://www.abacademies.org/journals/month-june-year-2020-vol-23-issue-2-journal-jmids-past-issue.html> (Accessed 15 March 2021).

Стаття надійшла до редакції 23.03.2021 р.